

ויזרע יצחק

שנה ה'

<p>פרשת "נח" הפטרה: "רני עקרה" ד' חשוון תשע"ו</p>	<p>יוצא לאור ע"י מדרשת "ויזרע יצחק" ע"ש יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל</p>	<p>זמני השבת פניסה יציאה ר"ת</p>	<p>י"ב י"א י"ב</p>	<p>ת"א ת"א ת"א</p>	<p>חיפה 17:36 18:43 19:18</p>
--	---	--	----------------------------	----------------------------	---

הגיגים לפרשת השבוע

"והקימותי את בריתי ובאת אל התיבה" (בראשית ו' יז)

לכאורה היה הכתוב צריך להקדים ולומר "ובאת אל התיבה" ואחר כך לומר "והקימותי את בריתי", אכן מתרץ רש"י, לפי חז"ל, שהברית היא שלא יהרגו אותה הרשעים שבדור, ולכן צריך היה הכתוב להקדים את "והקימותי את בריתי" לפני "ובאת אל התיבה", מוסיף ה"אור החיים" הקדוש כוונה נוספת לברית בין הקב"ה לנח שלא ישכח אותו בתיבה, כפי שנאמר בהמשך: "ויזכור א-לקים את נח... ויעבר רוח על הארץ", ואחרי הברית מצוה הקב"ה את נח להיכנס לתיבה כדי לקיים את הברית הזו.

"מכל הבהמה הטהורה תקוז לך שבעה שבעה" (בראשית ז' ב)

תיאורטית די היה לקחת שניים שניים מכל סוג כדי לקיים את המין, אלא שהקב"ה מצוה את נח שיקח מהבהמה הטהורה שבעה שבעה לצורך הקרבת קרבנות. מציין רבינו בחיי שהמספר שבע הוא מספר מוכר בסוד הקרבנות. וכבר נודע לנו זאת מבלעם, שעל הפסוק: "ולא קם נביא עוד בישראל כמשה" (דברים ל"ד), אמרו חז"ל במדרש: "בישראל לא קם אבל באומות העולם קם, ומנו בלעם", ובלעם מצוה את בלק: "בנה לי בזה שבעה מזבחות והכן לי בזה שבעה פרים ושבעה אילים" (במדבר כג), ואומר שם עוד "את שבעת המזבחות ערכתי", ומה שהזכיר הכתוב במין הבהמה "איש ואשתו" ובמין העוף "זכר ונקבה" הוא מפני שאין טבע ההולדה שווה בין הבהמות לעופות, כי תולדות הבהמה הן כתולדות האדם, דהיינו לידה, ולכן הזכיר הכתוב אצל הבהמה "איש ואשתו", אבל תולדות העוף היא על ידי הטלת ביצים שזו היא תחילת יצירת העוף לכן הזכיר הכתוב במין העוף רק "זכר ונקבה".

"וידע את אשר עשה לו בנן הקטן" (בראשית ט' כד)

מעיר ה"כלי יקר" שבפרשה לא נאמר מי הודיע לנח מה שעשה לו חם בנו, אם כן כיצד ידע זאת נח? וכי ראה נח זה בנבואה? ומתרגם על פי מה שאמרו חז"ל "שלשה שמשו בתיבה עורב כלב וחם" (סנהדרין קה) ולפי זה כשהתעורר נח משנתו והתחיל לחשוב מי מסוגל לעשות לו את הדבר הזה היה ברור לו שאחד מבניו החשוד על העריות עשה לו זאת ומתוך התבוננות זו נזכר נח במעשה שהיה בתיבה וידע שמי שעשה זאת בתיבה עשה גם את זה ולפיכך קללו.

"ויבות תרוז בזורן" (בראשית י"א לב)

כשיצא אברם את חון, על פי ציווי הקב"ה, נשאר עדיין הרבה משנות תרח, אם כך, מדוע הקדים הכתוב את מיתתו של תרח לפני יציאתו של אברם? מתרגם רש"י לפי המדרש, שמות תרח מצוין לפני הזמן כדי שלא לפרסם שאברם יצא מחרן והשאיר שם את אביו שהיה זקן, וכך יטענו כולם שאברם לא קיים מצוות כבוד אב ואם כראוי שהרי הניח את אביו זקן והלך לו, לפיכך אומר הכתוב שתרח מת, מה עוד שידוע שהרשעים אפילו בחייהם קרואים מתים. מקשה על כך הרמב"ן וטוען שלאורך כל הדורות דרך הכתוב היא לציין את שנות האב ואת שם הבן שהוליד ואת מיתת האב, ואחר כך לעבור ולספר את קורות הבן, למרות שבפועל הבן והאבא עדיין בחיים שהרי נח עדיין היה בחיים בימיו של אברם, וגם הבן שלו, שם, היה בחיים כל ימי אברהם, ואילו במקרה של תרח נדרשו שחז"ל לכך משום שכאן שינה הכתוב את הסגנון ולא הזכיר גם בתולדותיו את עניין המיתה, ולא חזר וכלל את השנים שלפני ההולדה עם השנים שלאחר ההולדה. אלא אמר רק "ויהיו כל ימי... תרח וימת", מה עוד שהוסיף הכתוב והזכיר את מקום המיתה שהיה בחרן, ולכך דרשו חז"ל את מה שהביא רש"י.

"נר ה' נשמת אדם" העלון מוקדש לעילוי נשמת כל מתי ישראל ובכללם:

חיים כהן בן רחל ז"ל נלב"ע כג' אב תשע"ה תנצב"ה

מעוניין לקבל את העלון ישירות לתיבת הדוא"ל שלך? שלח מייל לכתובת: Yossef.Benhamo@gmail.com

העלון מיוסד לעילוי נשמת:

חביבה חיה בנימין בת גורג'יה ז"ל
נלב"ע י"א ניסן תשס"ז

יצחק בנימין בר שורין ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשל"ג
תנצב"ה

יצחק בן חמו בר אסתר ז"ל
נלב"ע י"ג אדר ב' תשס"ה

"אלה תולדות נח" (בראשית ו ט)

מבאר רבי לוי יצחק מברדיצ'ב ב"קדושת לוי" שיש שני סוגים של צדיקים שעובדים את הבורא: יש צדיק יש שעובד את הבורא בהתלהבות גדולה אבל הוא לעצמו בלבד, והוא אינו מקרב את הרשעים שיהיו גם הם עובדי ה', רק הוא לבדו עובד את הבורא. ויש צדיק שמצד אחד הוא עובד את הבורא, ומצד שני הוא מחזיר את הרשעים שיהיו גם כן מעובדי ה', כמו שאמרו במדרש על אברהם אבינו שהיה מגייר גרים. ומובא בכתבי האר"י שנח נענש על כך על שלא היה מוכיח את הרשעים שבדורו, והוצרך להתגלגל במשה, ומשה היה התיקון של נח, משום שהוא שהיה מוכיח תמיד את כל ישראל. וזה פירוש הביטוי שאמרו חז"ל "טוב לשמים וטוב לבריות" (קידושין מ), כי הצדיק שעובד את ה' ומקרב את הרשעים גם כן להיות עבדי ה', נקרא "טוב לשמים", משום שהוא עובד את הבורא, ונקרא "טוב לבריות" גם כן, משום שהוא מקרב את הבריות לעבוד את ה'. וידוע מה שאמרו חז"ל: "כל המלמד את בן חבירו תורה כאילו ילדו" (פנהדרין ט:), כמו שכתוב אצל אברהם "ואת הנפש אשר עשו בחרן" (בראשית יב ה), לכן, אצל אברהם, שהיה מגייר גרים הרבה, לא נאמר "אלה תולדות", ואילו אצל נח נאמר "אלה תולדות", משום שלא היו לו עוד תולדות בנוסף למה שאמר הכתוב: "ויולד נח שלשה בנים את שם את חם ואת יפת" (בראשית ו י), ולא יותר. וזהו פירוש הכתוב "אלה תולדות נח" "נח איש צדיק תמים היה בדורותיו" "ויולד נח שלשה בנים", רק הם היו תולדותיו.

"ויאמר א-להים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ זמם מפניהם" (בראשית ו יג)

שואל רבי העשיל ב"חננוכת התורה" מדוע נאמר בפסוק "בא לפני" מה זה בא לרמז לנו? ומתוך על פי דברי חז"ל "מה בין גולן לחמסן? גולן לא יהיב דמי חמסן יהיב דמי, אי נמי חמסן בפחות משה פרוטה וגולן יותר משה פרוטה". לפי זה מתורץ הדיוק בפסוק, מה שאמר הקב"ה "קץ כל בשר" כוונתו לומר שקצם בא לפני שאני בעצמי אדון ואשפוט אותם. ולמה דוק בעצמו ולא על ידי בית דין של מטה? לכך נאמר "כי מלאה הארץ חמס" כלומר מדובר בגזל של פחות משה פרוטה, דבר שאין מביאים לפני הדיין, לכן צריך הקב"ה בעצמו לדון אותם.

"וישלוך את העורב" (בראשית ו יד)

אומר רבינו החיד"א ה"חומת אנך" שהשר של עשו נקרא "עורב", והשר של ישמעאל נקרא "רהב", והוא הזרזיר, כי "רהב" בגימטריא ז"ר, וזהו מה שאמרו חז"ל על הפסוק: "וילך עשו אל ישמעאל" ש"הלך הזרזיר אצל העורב", כי עשו וישמעאל הם זרזיר ועורב. ומה ששלח נח את העורב לפני ששלח את היונה הוא כדי לרמז שעשו ייטול את המלכות ראשון ואחר כך ימלכו ישראל שהם נקראים יונה.

"ויאמר ה' אל לבו לא אסף לקלל עוד את האדמה בעבור האדם" (בראשית ו טו כא)

מבאר ה"ספורנו" שה' אומר אל ליבו בלבד שלא יקלל עוד את האדמה, ולא גילה זאת לנח ולבניו אלא עד לאחר שקבלו את מצוותיו והקים עימם את הברית.

"פרו ורבו" (בראשית ו טז)

היות שמשפטי התורה ודרכיה הם דרכי נועם וכל נתיבותיה שלום היא איננה מעמיסה על האדם דבר שאין ביכולת הגוף לקבל, וכל דבר שאסרה התורה היא התירה דבר הדומה לו, ומשום כך לא מצאנו מצוה להתענות רק יום אחד בשנה, וקודם הצום הזהירה התורה וחייבה את האדם לאכול. וגם בעת הניצחון במלחמה, לגודל החום והרחבת הלב, ידע א-ל דעות שלא יתכן לעצור בעד מי שחושק באשה יפת תואר ולכן התירה התורה את יפת התואר למרות שהיא אשת איש, וכפי שאמרו חז"ל "לא דברה תורה אלא כנגד יצר הרע". לפי זה מסביר ה"משך חכמה" מדוע נשים פטורות ממצות פריה ורביה, ואומר שהיות שהנשים מסתכנות בזמן העיבור והלידה עד שאמרו חז"ל שבשעת הלידה "מיתה שכיחא" (כתובות פג:) לכן לא צוותה התורה את הנשים לפרות ולרבות. ולכן מותר לאשה לשנות כוס עיקרין. וזה מסביר את מה שלמד רב יוסף שאין נשים מצוות בפריה ורביה ממה שאמר הפסוק: "אני א-ל ש-די פרה ורבה". ולא אמר "פרו ורבו". ומה שברך הקב"ה את האדם ואמר "פרו ורבו" היה קודם החטא שלא היה לחוה צער לידה, אז היו שניהם מצווים בפרו ורבו, אבל לאחר החטא שיש לחוה צער בלידה, והיא ברוב הפעמים מסתכנת בזמן הלידה לכן נפטרה האשה ממצות פריה ורביה. ומה שכתוב אצל נח "ויאמר להם פרו ורבו" אין הכוונה לנשים אלא לנח ובניו שהזכרו לפני כן כשנאמר: "ויברך את נח ואת בניו", אבל את נשיהם לא הזכיר משום שאינם בכלל מצות פרו ורבו. וגם אצל יעקב נאמר "פרה ורבה".

חיכונו לשירת הבקשות נוסח מרוקו במוצאי השבתות שיתקיימו בבתי הכנסת בפתח תקווה על ידי חברת
הבקשות "מאיר השחר" בראשותו של הפייטן יוסף בן חמו. לפרטים והזמנות 052-3268315

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם: הרה"ג משה חזקיהו שליט"א בן שרה, אליהו בן אסתר, רחל בת לונה.

הארות והערות ניתן להפנות לטלפון: 052-3268315 או בדוא"ל: Yossef.Benhamo@gmail.com

גמ"ח "יד יצחק": מבחר תפילין רש"י (ספרדי, אשכנזי, איטרי) גמ"ח "בית יצחק": ספרים ל"חננוכת בית" ו"ברית יצחק"
חברת הבקשות "מאיר השחר": לימוד פיוטים ובקשות נוסח מרוקו בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו
מדרשת "ויזרע יצחק": שיעור "דף יומי" בהדרכת ע"ה יוסף בן חמו בבית כנסת "שבת אחים" נוה גן פ"ת 20:30-21:30
לבירור פרטים ולהשאלה - טלפון: 052-3268315